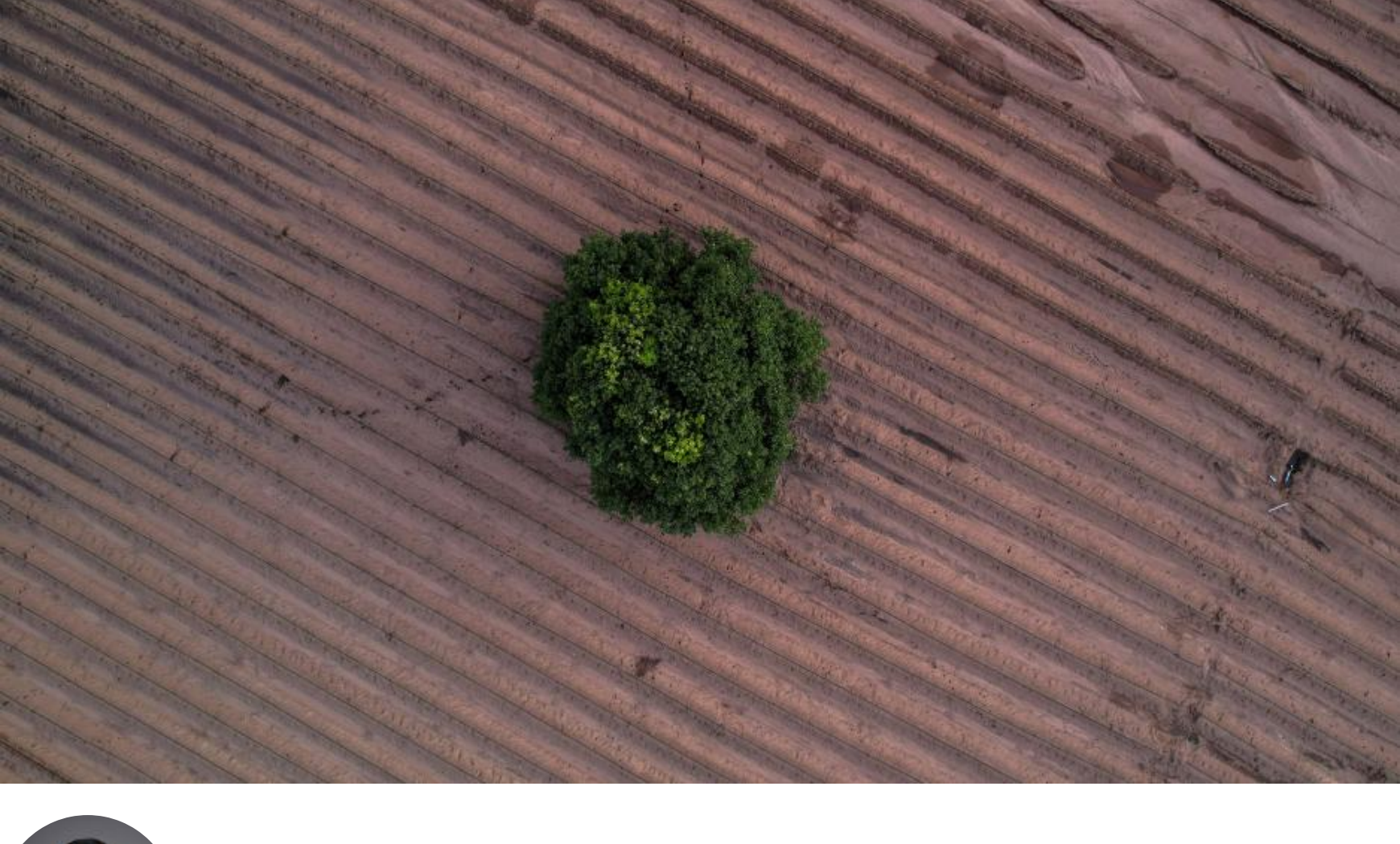

Ευάλωτη στην ερημοποίηση η Κύπρος... βρίσκεται στο επίκεντρο της κλιματικής αλλαγής

Σάββατο, 17/6/2023 - 07:53

f t in G+

Γιώργος Μούσας

Η Κύπρος είναι ιδιαίτερα ευάλωτη στην ερημοποίηση λόγω των κλιματολογικών συνθηκών και της γεωγραφικής της θέσης, αναφέρονται μεταξύ άλλων οι ειδικοί στο **AlphaNews.live**, με αφορμή την παγκόσμια μέρα καταπολέμησης της ερημοποίησης. Ο Κλιματολόγος, Ερευνητής στο Κέντρο για την Κλιματική και Ατμοσφαιρική Έρευνα (CARE-C) του Ινστιτούτου Κύπρου Δρ. Γιώργος Ζίττης, και ο Οικονομολόγος περιβάλλοντος, Ερευνητής στο Κέντρο Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Υδάτινων Πόρων (EWCRC) του Ινστιτούτου Κύπρου Δρ. Χρήστος Ζουμίδης μιλούν για τον κίνδυνο της ερημοποίησης, πως αυτός σχετίζεται με την κλιματική αλλαγή καθώς και για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αντιμετωπιστούν τέτοιου είδους κίνδυνοι.

Πως η κλιματική αλλαγή σχετίζεται με την ερημοποίηση;

Η ανθρώπινη κλιματική αλλαγή σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες όπως οι αλλαγές στις χρήσεις γης, η εγκατάλειψη καλλιεργειών, η υπερβόσκηση ή η μη ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων, είναι ένας από τους παράγοντες που μπορούν να εντείνουν το φαινόμενο της ερημοποίησης. Τέτοιες ενέργειες, πρόσθεσε ο Δρ. Ζίττης, οι οποίες έχουν να κάνουν κυρίως με μεταβολές της βροχόπτωσης και την αύξηση της θερμοκρασίας λόγω της παγκόσμιας θέρμανσης, είναι πιο πιθανές σε ξηρές και ημίξηρες κλιματικές ζώνες, όπως για παράδειγμα η ανατολική Μεσόγειος και η Μέση Ανατολή, περιλαμβανομένων και κάποιων περιοχών στο νησί μας.

Από την πλευρά του ο Δρ. Ζουμίδης, εξήγησε πως η ερημοποίηση είναι μια προοδευτική διαδικασία υποβάθμιση της γης, κυρίως σε ξηρές και ημίξηρες περιοχές, η οποία προκύπτει ως αποτέλεσμα πολλών παραγόντων, στους οποίους περιλαμβάνονται οι κλιματικές διακυμάνσεις και οι ανθρώπινες δραστηριότητες. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος υποβάθμισης των εδαφών, και κατ' επέκταση της ερημοποίησης, είναι η διάβρωση, γιατί επιφέρει δραστηκή απώλεια στη γονιμότητα και την παραγωγικότητα των εδαφών.

Η μείωση της παραγωγικότητας ενός τόπου επιφέρει αρνητικές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες. Η μείωση για παράδειγμα του αγροτικού εισοδήματος έχει ως αποτέλεσμα την μετατόπιση πληθυσμών σε περιοχές με περισσότερες δυνατότητες απασχόλησης.

Στο πλαίσιο αυτό ο Δρ. Ζουμίδης επισήμανε πως η κλιματική αλλαγή συμβάλει και εντείνει το πρόβλημα μέσω μιας σειράς διαδικασιών. Για παράδειγμα, η μειωμένη βροχόπτωση σε συνδυασμό με την αύξηση της θερμοκρασίας οδηγούν σε μεγαλύτερη απώλεια της υγρασίας του εδάφους. Αυτοί οι παράγοντες είναι καθοριστικοί στη διατήρηση και προστασία του μεσογειακού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, οι ανθρώπινες παρεμβάσεις στο περιβάλλον σε συνδυασμό με την κλιματική αλλαγή αυξάνουν επιστροφές κινδύνου, όπως την εξαπλώση δασικών πυρκαγιών, οι οποίες αποτελούν ακόμη μια απειλή στην υποβάθμιση των εδαφών και την ερημοποίηση της γης.

Η εικόνα που καταγράφεται τα τελευταία χρόνια στην Κύπρο;

Όσον αφορά την Κύπρο ο Δρ. Ζίττης σημείωσε πως τα τελευταία χρόνια στην περιοχή της νησιού παρατηρείται μια μείωση της μέσης ετήσιας βροχόπτωσης με ρυθμό περίπου 5-10 χιλιοστά ανά δεκαετία. Οι τάσεις αυτές, διευκρίνισε, δεν είναι σε όλες τις περιοχές στατιστικά σημαντικές, παρόλα αυτά είναι εντονότερες στα πεδινά και κυρίως κατά τους φθινοπωρινούς μήνες του έτους, όπου τελευταίως καταγράφεται και μια σχετική καθυστέρηση στην έναρξη των βροχοπτώσεων σε σχέση με προηγούμενες χρονικές περιόδους. Ταυτόχρονα, οι μετρήσεις δείχνουν μια αδιαμφισβήτητη αύξηση της θερμοκρασίας, με ρυθμό περίπου 0.4°C ανά δεκαετία, η οποία επηρεάζει και αυτή αρνητικά το υδατικό ισοζύγιο και τη ζήτηση για νερό κυρίως κατά τους ξηρότερους μήνες του έτους.

Την ίδια ώρα ο Δρ. Ζουμίδης υπογράμμισε πως η Κύπρος είναι ιδιαίτερα ευάλωτη στην ερημοποίηση λόγω των κλιματολογικών συνθηκών και της γεωγραφικής της θέσης. Ένα μεγάλο ποσοστό της έκτασης του νησιού, είπε, είναι ευαίσθητο στην ερημοποίηση.

Σύμφωνα με σχετικές εκθέσεις του Τμήματος Περιβάλλοντος, το ποσοστό περιοχών που είναι ευαίσθητες στην ερημοποίηση μπορεί να αυξηθεί από 57% το 2008 σε πάνω από 70% το 2050. Αυτή η ευπάθεια οφείλεται σε διάφορους παράγοντες. Πέραν των κλιματικών συνθηκών, οι αλλαγές στη χρήση γης, η απώλεια εδαφοκάλυψης που παρέχει προστασίας από τη διάβρωση του εδάφους λόγω της εγκατάλειψης γης ιδιαίτερα σε ορεινές και επικλινείς περιοχές, και η αύξηση της συχνότητας και επέκτασης των δασικών πυρκαγιών, είναι παράγοντες που καθορίζουν την ευαισθησία των εδαφών στην ερημοποίηση.

Πως τα ποσοστά βροχόπτωσης αντανακλώνται στο πρόβλημα της ερημοποίησης;

Μεταβολές στη βροχόπτωση μπορεί να εντείνουν ή και να επισπεύσουν φαινόμενα ερημοποίησης με πολλούς και διάφορους τρόπους. Όπως ανέφερε ο Δρ. Ζίττης, η μείωση της επιφανειακής ροής ποταμών και ρεμάτων επηρεάζει διαμεγνώς τη μεταφορά θρεπτικών συστατικών και την υγρασία του εδάφους σε παρακείμενες περιοχές.

Παρατεταμένες περιόδους ανομβρίας επηρεάζουν αρνητικά τη βλάστηση και τις καλλιέργειες οι οποίες συγκατούν πολύτιμο οργανικό υλικό. Τα δάση και άλλα οικοσυστήματα γίνονται πιο ευάλωτα σε πυρκαγιές οι οποίες εκδηλώνονται με μεγαλύτερη συχνότητα. Όλα αυτά έχουν σαν αποτέλεσμα την υποβάθμιση των εδαφών, καθώς ολόένα και μεγαλύτερες εκτάσεις γης γίνονται ευάλωτες στη διάβρωση, συνεισφέροντας στο φαινόμενο της ερημοποίησης.

Εξάλλου ο Δρ. Ζουμίδης προειδοποιεί πως στην Κύπρο, όπως και σε άλλες περιοχές της Μεσογείου, οι αλλαγές στα επίπεδα βροχόπτωσης, η αύξηση της συχνότητας των ξηρασιών και η αυξημένη εμφάνιση δασικών πυρκαγιών θα προκαλέσουν πιθανότατα μεγαλύτερους κινδύνους διάβρωσης και ερημοποίησης εδάφους. Στις περιοχές που επηρεάζονται ήδη, η ερημοποίηση είναι πιθανό να γίνει μη αναστρέψιμη εάν το περιβάλλον γίνει ακόμα πιο ξηρό. Ταυτόχρονα, πρόσθεσε, η μείωση της βροχόπτωσης, μαζί με την αύξηση της ζήτησης νερού για γεωργική και οικιακή χρήση, την οικονομική ανάπτυξη, την αστικοποίηση, τον μη βιώσιμο τουρισμό και τις τάσεις κατανάλωσης, ενδέχεται να επηρεάσουν δυσμενώς την υδρολογική ισορροπία της χώρας. Αυτές οι πιθανές αλλαγές δε θα αφήσουν ανεπηρέαστη τη χρήση της γης. Η πίεση από τις ανθρώπινες δραστηριότητες ενδέχεται να αυξηθεί και το εδαφος θα υποβαθμιστεί περαιτέρω.

Η Κύπρος στο επίκεντρο της κλιματικής αλλαγής

Η Κύπρος και η ευρύτερη περιοχή βρίσκεται στο επίκεντρο της κλιματικής αλλαγής καθώς θερμαίνεται αρκετά γρηγορότερα από τον μέσο πλανητικό όρο, είπε ο Δρ. Ζίττης. «Σε αντίθεση με άλλες περιοχές του πλανήτη, αναμένουμε μία περαιτέρω μείωση των ημερών βροχής και των ποσών βροχόπτωσης αλλά και μία επέκταση της ξηρής περιόδου του έτους κατά 1 με 2 μήνες». Παρά τη μείωση της μέσης βροχόπτωσης, πρόσθεσε ακραία επεισόδια πολύ πιθανό να είναι λιγότερο συχνά αλλά να συμβαίνουν με μεγαλύτερη ένταση συνεισφέροντας και αυτά στην διάβρωση του εδάφους.

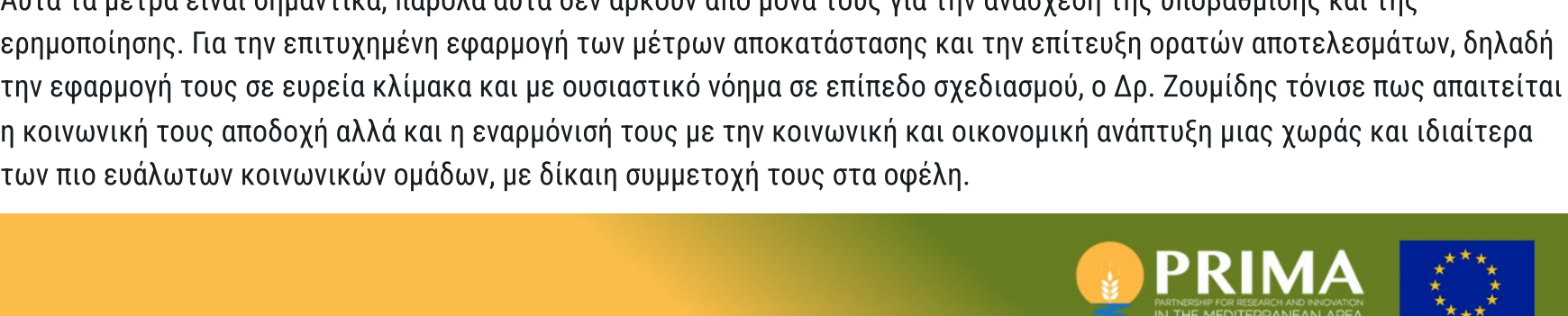
Πως αντιμετωπίζουμε το πρόβλημα

Όσον αφορά στο πρόβλημα της ερημοποίησης, κατά ένα μεγάλο βαθμό είναι θέμα σωστής διαχείρισης των εδαφών και των υδάτινων πόρων. Παρόλα αυτά, είπε ο Δρ. Ζίττης, ιδιαίτερο ρόλο διαδραματίζουν οι περιβαλλοντικές και κλιματικές συνθήκες. Σύμφωνα με τα διάφορα σενάρια που αναπτύσσονται στο Ινστιτούτο Κύπρου, το μέγεθος των κλιματικών αλλαγών που οφείλονται στον άνθρωπο και οι αντίστοιχες επιπτώσεις μπορούν να περιοριστούν σημαντικά σε πολύ πιο διαχειρίσιμα επίπεδα. «Για να συμβεί όμως αυτό, χρειάζεται να μειωθούν δραματικά οι εκπομπές και συγκεντρώσεις θερμοκηπτικών αερίων καθώς επίσης και άλλοι ειδικοί μεγάλης κλίμακας ανθρώπινες παρεμβάσεις στο περιβάλλον». Επίσης, οι οποίες δράσεις θα πρέπει να εντατικοποιηθούν τις επόμενες μία με δύο δεκαετίες, ούτως ώστε να αποφευχθούν καταστάσεις οι οποίες θα είναι πολύ δύσκολα αναστρέψιμες.

Από την πλευρά του ο Δρ. Ζουμίδης ανέφερε πως για την αντιμετώπιση των πιο πάνω κινδύνων, είναι απαραίτητη η βαθύτερη επιστημονική γνώση και η καλύτερη περιβαλλοντική παρατήρηση, έτσι ώστε οι επιστήμονες και οι φορείς περιβαλλοντικής και αγροτικής πολιτικής να είναι σε θέση να ελέγχουν αποτελεσματικότερα την κατάσταση του περιβάλλοντος και να προτείνουν βέλτιστα μέτρα για τη βιώσιμη διαχείρισή του.

Μερικά ενδεικτικά μέτρα, είπε, είναι η δόσωση γεωργικών γαιών, η εδαφοκάλυψη για την αποφυγή της διάβρωσης και διατήρησης της εδαφικής υγρασίας, η χρήση γεωργικών σε ορεινές περιοχές, η βιολογική διαχείριση, η ευνοϊκή γεωργία και η βελτίωση της αποδοτικότητας της άρδευσης που αποτελεί τον μεγαλύτερο καταναλωτή νερού στην Κύπρο και στις Μεσογειακές χώρες.

Αυτά τα μέτρα είναι σημαντικά, παρόλα αυτά δεν αρκούν από μόνα τους για την ανάσχεση της υποβάθμισης και της ερημοποίησης. Για την επιτυχημένη εφαρμογή των μέτρων αποκατάστασης και την επίτευξη ορατών αποτελεσμάτων, δηλαδή την εφαρμογή τους σε ευρεία κλίμακα και με ουσιαστικό νόημα σε επίπεδο σχεδιασμού, ο Δρ. Ζουμίδης τόνισε πως απαιτείται η κοινωνική του αποδοχή αλλά και η εναρμόνισή τους με την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας και ιδιαίτερα των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, με δικαίω συμμετοχή τους στα οφέλη.

Inclusive Outscaling of Agro-ecosystem REstoration ACTions for the MEDiterranean

Στο πλαίσιο αυτό, το Ινστιτούτο Κύπρου συμμετέχει στο διεπιστημονικό ερευνητικό έργο με ακρωνύμιο PRIMA REACT4MED*. Το έργο έχει ως απώτερο στόχο του τη βελτίωση της διαβίωσης σε μεσογειακές περιοχές. Συγκεκριμένα, επικεντρώνεται στην ανάπτυξη τεχνολογιών έρευνας και καινοτομίας και στην επίλυση καινοτόμων λύσεων για την αντιμετώπιση κρίσιμων προβλημάτων στους τομείς της διαχείρισης των υδάτων και των αγρο-διατροφικών συστημάτων στην Μεσόγειο.

* Inclusive Outscaling of Agro-ecosystem Restoration ACTions of the MEDiterranean (Δράσεις Ευρείας Αποκατάστασης Αγρο-οικοσυστημάτων για τη Μεσόγειο). Το REACT4MED χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα PRIMA με τη στήριξη του Οριζώντα Ευρωπαϊκού, συντονίζεται από το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο και αποτελείται από 11 εταιρείες (ναυπηγία, ερευνητικά ιδρύματα, μικρομεσαίες επιχειρήσεις) που προέρχονται από χώρες που συνεργάζονται με το PRIMA (Ελλάδα, Ιταλία, Γερμανία, Κύπρος, Ισραήλ, Αρμενία, Μάρκο, Τουρκία και Αίγυπτος).

f t in G+

TOPICS | Κύπρος ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Ρίψη πυροβολισμών κατά οικίας στη Λευκωσία**
29/12/2023 - 12:33
- Θέλουν να μείνουν ανοιχτά μέχρι τις 4:00 τα κέντρα αναψυχής την Πρωτοχρονιά**
29/12/2023 - 12:21
- Την παραίτηση της Υφυπουργού Πολιτισμού ζητά η Ομοσπονδία Θεατρικών Φορέων**
29/12/2023 - 11:50
- Έτσι σώθηκε το 5χρονο βρέφος που υπέστη ανακοπή καρδιάς σε βρεφονηπιακό σταθμό**
29/12/2023 - 11:44
- Υπ. Άρμυνας: Πότε ανοίγει η νέα πλατφόρμα σταθμό 16χρονος**
29/12/2023 - 11:17
- Έδωσαν διαβεβαίωση και αρχίζουν εκπαίδευση 100 συμβασιούχοι αστυνομικού**
29/12/2023 - 11:15

VIDEOS ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ VIDEOS

- ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ ΣΤΟ:** Η πρώτη ανάγνωση του πορίσματος για Αγγελάκη κι η «ρίζα του κακού» μεταξύ θεσμών
- ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ ΣΤΟ:** Θέλουν να μείνουν ανοιχτά μέχρι τις 4:00 τα κέντρα αναψυχής την Πρωτοχρονιά
- ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ ΣΤΟ:** Θέλουν να μείνουν ανοιχτά μέχρι τις 4:00 τα κέντρα αναψυχής την Πρωτοχρονιά
- ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ ΣΤΟ:** Έτσι σώθηκε το 5χρονο βρέφος που υπέστη ανακοπή καρδιάς σε βρεφονηπιακό σταθμό

AlphaNews.Live | Alpha TV Κύπρου | Περισσότερα | Αναζήτηση

© 2017 Alpha TV Κύπρου. All rights reserved. | Cookies | Powered by Pulse & Opinion